

N:o 89.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 15 maj 1889.

— — — — Andra Kammaren — 15 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till ordnande af döfstumundervisningen i riket.

(Sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande n:o 1.)

Till Konungen.

Uti en den 22 mars 1889 till Riksdagen aflåten proposition har Eders Kongl. Maj:t, under åberopande af hvad vid propositionen fogadt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden samma dag innehöle, inhämtat Riksdagens yttrande öfver propositionen jemväl bilagdt, här nedan i detta utlåtande infördt förslag till förordning angående döfstumundervisningen samt föreslagit Riksdagen att

dels antaga §§ 1—12, 29 och 34 af berörda författningsförslag;

dels medgifva:

att statsbidrag till uppehållande af döfstumskola, anordnad af skol-distrikt, hvarom i § 3 mom. 1 i nämnda förordning förmäldes, måtte, enligt de närmare bestämmelser Eders Kongl. Maj:t kunde finna godt meddela, utgå för år räknadt med 250 kronor för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjöte underhåll, samt med 125 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn; och

att statsbidrag till uppehållande af annan döfstumskola, hvilken Eders Kongl. Maj:t funne vara förtjent af dylikt bidrag, måtte utgå för år räknadt med högst 100 kronor för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjöte underhåll, samt med högst 50 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn;

dels ock, i stället för de under riksstatens åttonde hufvudtitel uppförda ordinarie anslag till allmänna institutet för döfstumma samt till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn, hvilka anslag tillhopa utgjorde 110,000 kronor, på ordinarie stat bevilja *till befrämjande af döfstumundervisningen* ett *förslagsanslag* å 200,000 kronor samt tillåta att deraf måtte, förutom här ofvan angifna statsbidrag, utgå:

till arfvoden åt inspektörer	årligen högst kr.	1,500: —
» stipendier åt döfstumlärare-elever	» » »	3,000: —
» vård och undervisning åt sådana personer, som vore både döfstumma och blinda...	» » »	5,000: —
» uppehållande af institutet å Manilla	» » »	60,000: —
» sistnämnda anslag dock ej längre än senast till 1894 års slut; samt		
» skoldistrikt, inom hvilka döfstumundervisningen på ändamålsenligt sätt anordnades, bidrag för en gång till upprättande af intagningsklass, hvilka bidrag af Eders Kongl. Maj:t bestämdes, men tillhopa för samtliga skoldistrikt ej måtte öfverstiga 18,000 kronor;		

kunnande tillgång till den erforderliga anslagsförhöjningen, 90,000 kronor, för år 1890 beredas genom motsvarande nedsättning af den summa, Eders Kongl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflättna proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit att använda till förstärkande af statsverkets kassaförlagsfond.

I förevarande proposition har Eders Kongl. Maj:t dels velat inhemta Riksdagens yttrande öfver det propositionen bilagda författningsförslaget, dels ock föreslagit Riksdagen antaga vissa uppräknade paragrafer af det samma. Då emellertid, enligt Riksdagens åsigt, jemväl andra delar af förslaget, såsom innefattande närmare bestämmelser rörande den kommunala verksamheten för ifrågavarande ändamål, äro af den beskaffenhet, att Riksdagen icke bör inskränka sig till att öfver dem afgifva ett yttrande, samt öfriga stadganden synas på de andra i mer eller mindre mån inverka, har Riksdagen ansett sig böra fatta beslut öfver förslaget i dess helhet.

Vid den granskning, författningsförslaget inom Riksdagen undergått,

hafva så väl förslaget hufvudgrunder som ock dess detaljbestämmelser blifvit af Riksdagen godkända, med vissa förändringar. För de väsentligaste af dessa går Riksdagen nu att närmare redogöra, dervid följande den paragrafindelning, i hvilken förslaget är affattadt.

Beträffande då först författningens *rubrik* har Riksdagen ansett densamma böra ändras till »lag angående döfstumundervisningen».

§ 1.

Såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, har vederbörande departementschef ansett, att de döfstumma, som tillika vore blinda, icke borde underkastas skoltvång, emedan hvarje metod, hvarigenom döfstumbildningen skulle tillgodoses, hade sin hufvudsakliga utgångspunkt i synförmåelserna. Riksdagen delar denna uppfattning, men anser, att stadgande derom bör för tydlighetens skull inflyta i denna paragraf.

§ 3.

Beträffande denna paragraf har departementschefen vid ärendets fördragning inför Eders Kongl. Maj:t anført bland annat, att, om skolorna, på sätt förslaget innehölle, ordnades efter grundsatsen om barnens indelning efter anlag och begåfning på skilda linier, kommunalrepresentationernas ekonomiska uppoffringar för döfstumundervisningen skulle blifva ytterst betungande, derest icke en sammanslagning af de kommunala enheter, som de representerade, i ganska stor omfattning egde rum. Om af *pedagogiska* skäl det vore nödvändigt, att den barngrupp, som samtidigt undervisades, ej vore större än att densamma uppginge till omkring ett tiotal af barn, måste det nemligen af *ekonomiska* skäl vara lika angeläget, att denna grupp komme att omfatta detta eller åtminstone i det allra närmaste detta antal, på det att icke lärarekrafter onödigt måtte förslösas. Det vore därför önskligt, att distrikten blefve så stora, att de lemnade tillgång att fylla skolornas skilda klasser med nyssnämnda antal barn. Mellan så fritt beslutande och så talrika korporationer som landsting och stadsfullmäktige ansåge departementschefen emellertid det ej blifva lätt att få öfverenskommelser om sådan sammanslagning till stånd. Erfarenheten från den tid, då ofvanberörda representantförsamlingars yttranden inhemtades öfver döfstumkomiténs betänkande i denna fråga, hade ock gifvit vid handen, att så olika åskådningar och intressen inom dessa kunde göra sig gällande, att en öfverenskommelse på frivillighetens väg ej vore sannolik, derest icke så uppenbara fördelar af staten erbjödes, att de nära nog med nödvändighet

frankallade dylika föreningar. Enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas, har departementschefen jemväl förutsatt, att uttryckliga bestämmelser om distriktsindelning framdeles blefve erforderliga, sådana departementschefen emellertid nu icke velat ifrågasätta; och har departementschefen till statsrådsprotokollet meddelat det förslag till distriktsindelning han med hänsyn till för handen varande omständigheter ansett lämpligast, nemligen:

1:a distriktet.

Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Vestmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län med ett invånareantal år 1887 af 985,194 och ett antal bildbara döfstumma i skolåldern enligt 1876 års uppgifter af 174 och enligt 1885 års af 164.

2:a distriktet.

Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområden samt Jönköpings och Kronobergs län med motsvarande siffror 597,413 samt 118 och 110.

3:e distriktet.

Kristianstads län, Malmöhus län, Malmö stad och Blekinge län med motsvarande siffror 732,290 samt 108 och 130.

4:e distriktet.

Göteborgs och Bohus län, Göteborgs stad, Hallands län, Elfsborgs län och Skaraborgs län med motsvarande siffror 958,511 samt 158 och 121.

5:e distriktet.

Örebro län och Värmlands län med motsvarande siffror 439,737 samt 98 och 82.

6:te distriktet.

Upsala län, Kopparbergs län och Gefleborgs län med motsvarande siffror 514,795 samt 124 och 101.

7:e distriktet.

Vesternorrlands, Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län med motsvarande siffror 506,961 samt 82 och 106.

Med en sådan distriktsindelning borde, enligt departementschefens åsigt, åttaklassiga skolor med årlig intagning anordnas inom 1:a, 3:e och 4:e distriktet, hvaremot antalet döfstumma inom de öfriga icke vore större, än att der borde ordnas fyraklassiga skolor med intagning *hvertannat* år.

Riksdagen delar till fullo departementschefens åsigt om nödvändigheten af att kommunalenheter för denna angelägenhet sammanslutas i lämpliga distrikt. Detta synes Riksdagen erforderligt så väl för åstadkommande af en väl ordnad organisation af döfstumundervisningen som för undvikande af allt för stora ekonomiska uppoffringar för densamma. Dessa uppoffringar skulle, föreställer sig Riksdagen, i synnerhet för de mindre kommunalenheter blifva kända, derest de icke finge sammansluta sig med någon eller några större till gemensamt ordnande af undervisningen.

Det sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit för åvägabringande af sådana sammanslutningar, nemligen den fria öfverenskommelsen, har synts Riksdagen vara förenadt med nästan öfvervinneliga praktiska svårigheter och i alla händelser, äfven om dessa skulle kunna öfvervinnas, leda till ett icke önskvärdt uppskjutande af en organisation, hvilken Riksdagen sedan 30 år tillbaka vid upprepade tillfällen begärt. Landstingen sammanträda nemligen i regeln endast en gång om året och då nästan samtidigt öfver hela riket. Den minsta olikhet i de landstings beslut, mellan hvilka en öfverenskommelse för ifrågavarande ändamål ifrågasatts, skulle göra ett sådant förslag för den gången om intet. Riksdagen har därför ansett nödigt, att i lagen om döfstumundervisningen införas stadgande om en bestämd distriktsindelning.

Vid uppgörande af ofvan intagna förslag till distriktsindelning har, såsom af statsrådsprotokollet inhemtas, hänsyn tagits ej mindre till vederbörande kommuners folkmängd och antalet döfstumma barn, än äfven till landets geografiska förhållanden och kommunikationer. Dervid hafva tillika de nuvarande döfstumanstalterna i möjligaste måtto tillgodogjorts, i det att, enligt förslaget, hvarje distrikt komme att i sig innesluta någon af dessa anstalter och de flesta distriktet två af dem. Slutligen har äfven till någon del det gillande eller ogillande, som af några landsting uttalades öfver det af komitén uppgjorda förslaget till distriktsindelning, inverkat vid förslagets

uppgörande. Den af departementschefen föreslagna distriktsindelningen har Riksdagen därför ansett lämplig att antaga.

För att emellertid särskilda kommuners önsknings, så vidt sådant utan men för det hela kan ske, må i möjligaste mån blifva tillgodosedda, har Riksdagen ansett, att i lagen jemväl bör inflyta stadgande derom att, på framställning af landsting eller stad, som ej i landsting deltager, Eders Kongl. Maj:t må ega att i afseende å distriktens omfattning och antal vidtaga de förändringar, som af omständigheterna kunna påkallas, och jemväl, der så lämpligt synes, medgifva, att ett landstingsområde eller en sådan stad må för sig utgöra ett skoldistrikt.

Med sådant innehåll af förevarande paragraf blifver, enligt Riksdagens åsigt, en fast utgångspunkt vunnen för organisationens genomförande.

§ 4.

Enligt Riksdagens mening bör i lagen finnas stadgande om hvar skolstyrelsen har sitt säte. Detta har Riksdagen ansett böra läggas till den plats, der skolan eller dess hufvudafdelning är belägen, hvarför Riksdagen gjort ett tillägg till paragrafen af sådant innehåll.

§ 5.

För vinnande af mera öfverskådlig het af innehållet i §§ 5, 6 och 7 har Riksdagen ansett detsamma böra så omordnas, att dessa paragrafer komma att inrymma: § 5 stadgande om huru skolstyrelse skall utses, § 6 föreskrift om för hvilken tid ledamöterna väljas samt § 7 stadgande om val af styrelsens ordförande och om dess arbetsformer.

Så väl det af Eders Kongl. Maj:t föreslagna antalet ledamöter i skolstyrelsen för distrikt, som omfatta mer än en kommunal enhet, som den grund, efter hvilken ledamöterna skulle väljas, har syntes Riksdagen böra förändras. I distrikt, omfattande två kommunal enheter, komme i regeln, enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag, skolstyrelsen att bestå af fyra ledamöter, i distrikt, omfattande tre sådana enheter, af 3 ledamöter, i distrikt, omfattande 4 sådana enheter, af 4 ledamöter o. s. v. En sålunda sammansatt skolstyrelse synes Riksdagen, med hänsyn till den ganska vidsträckta befogenhet, som blefve densamma inrymd, i allmänhet blifva allt för fåtalig, hvarjemte den oegentlighet komme att uppstå, att i mera omfattande distrikt skolstyrelsen i visst fall komme att blifva fåtaligare än, i annat fall lika talrik med skolstyrelsen i mindre distrikt. Riksdagen har därför ansett, att den grund, efter hvilken ledamöterna skola väljas, bör

vara folkmängden i vederbörande kommun. Genom införande af det stadgande, att en ledamot i skolstyrelsen väljes för hvarje fullt tal af nittiotusen inom det område, för hvilket han utses, dock så att en ledamot väljes, äfven oin folkmängden icke skulle uppgå till nittio tusen, föreställer sig Riksdagen, att skolstyrelserna skulle komma att utgöras af lämpligt antal ledamöter. Med sådana bestämmelser komme nemligen, enligt senaste statistiska uppgifter öfver folkmängden, skolstyrelsen att utgöras: i 1:sta distriktet af 9 ledamöter, i 2:a distriktet af 5 ledamöter, i 3:e distriktet af 7 ledamöter, i 4:e distriktet af 9 ledamöter, i 5:te distriktet af 4 ledamöter, i 6:e distriktet af 5 ledamöter och i 7:e distriktet af likaledes 5 ledamöter.

Skulle Eders Kongl. Maj:t i särskildt fall förordna, att ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltagar, må utgöra ett skoldistrikt, bör, på sätt Eders Kongl. Maj:t i motsvarande fall under § 6 mom. 1 föreslagit, landstinget eller stadsfullmäktige välja ledamöter i skolstyrelsen till antal af minst tre.

§ 6.

I följd af hvad under § 5 redan anförts, har Riksdagen ansett innehållet af § 6 mom. 1 böra flyttas under § 5 samt innehållet af § 6 mom. 2 införas under § 7. I stället bör § 6 innehålla hvad i Eders Kongl. Maj:ts förslag finnes stadgadt under § 7, nemligen för hvilken tid ledamöter och suppleanter i skolstyrelse skola väljas. Emot Eders Kongl. Maj:ts förslag, att tiden bestämmes till fyra år, har Riksdagen intet annat att erinra, än dels att åren böra angifvas såsom kalenderår, dels ock, för vinnande af mera kontinuitet inom styrelsen, att hälften af ledamöternas antal eller, om detta icke är jemnt, det antal, som är närmast under hälften, bör vid slutet af andra året, efter det val första gången inom distriktet egt rum, utträda efter lottning, som inom skolstyrelsen anställles.

§ 7.

Såsom redan nämnts, har Riksdagen ansett ifrågavarande stadgande med af Riksdagen antaget tillägg böra införas under § 6.

Under § 7 torde i stället böra införas dels hvad i Eders Kongl. Maj:ts förslag förekommer under § 5 mom. 1 och § 6 mom. 2, dels ock föreskrifter om styrelsens beslutsmessighet, formen för åstadkommande af beslut och andra dylika bestämmelser.

Enligt § 5 mom. 1 eger Eders Kongl. Maj:t för viss tid utse ordförande i skolstyrelse inom distrikt, hvarom i § 3 mom. 1 af förslaget förmålt. Då emellertid Riksdagen antagit ett annat sätt för åstadkommande af distrikt än det Eders Kongl. Maj:t afsett, samt tillräcklig säkerhet för ett rätt användande af de medel, statsverket tillskjuter, torde vinnas genom inspektionen, har Riksdagen ansett, att såväl i distrikt, som omfatta mer än ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltagar, som i sådana, hvilka omfatta allenast en kommunal enhet, skolstyrelsen själf bör få utse sin ordförande. Sådant val bör, enligt Riksdagens tanke, ske för hvarje kalenderår; och torde för samma tid jemväl vice ordförande böra utses.

§ 8.

Denna paragraf har hos Riksdagen icke föranledt annan anmärkning än att, enär annorstädes i Eders Kongl. Maj:ts författningsförslag föreståndare åtskiljes från lärare, samt skolstyrelse jemväl bör tillkomma att till och afsätta föreståndare, föreskrift derom torde böra i paragrafen inflyta.

§ 9.

I ändamål att vid den föreslagna organisationen, hvilken hvilat på kommunal grund, rättigheten till kommunal själfstyrelse må i möjligaste mån blifva tillgodosedd, har Riksdagen funnit lämpligast att beslut i de frågor, om hvilka i § 9 mom. 1 förmåles, hänskjutas till vederbörande landstings och stadsfullmäktiges pröfning, samt att, i händelse dervid olika beslut uppstå, frågans afgörande öfverlemnas till en nämnd, utsedd af vederbörande kommunalrepresentationer. Till denna nämnd bör landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, för hvarje år välja, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för hvarje fullt tal af trettio tusen. Går ej folkmängden upp till detta antal, bör dock väljas en ledamot. Nämnden torde böra sammanträda på kallelse af skolstyrelsens ordförande, der skolstyrelsen har sitt säte. Tillika torde i paragrafen böra inflyta föreskrifter om nämndens beslutsmessighet, val af ordförande, sättet för beslutsfattande m. m.

Det belopp, som utöfver påräkneligt statsbidrag och öfriga för skolstyrelsen tillgängliga medel erfordras, bör, på sätt Eders Kongl. Maj:t i mom. 2 föreslagit, af styrelsen fördelas på vederbörande landstingsområden eller städer i förhållande till deras folkmängd. Med den ändring af mom. 1, Riksdagen ansett nödig, torde emellertid det böra åläggas styrelsen att

vid aflemmandet af skolans utgiftsstat meddela vederbörande landsting eller stadsfullmäktige underrättelse om hvad sålunda på kommunen belöper.

Sedan genom sammanstämmande beslut af vederbörande kommunalrepresentationer eller genom beslut af nämnden, hvilken naturligen komnc att sammanträda först sedan landstingen åtskilts, utgiftsstaten för skol-distriktet blifvit faststæld, bör det tillkomma skolstyrelsen att derom göra anmälan hos vederbörande Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande med uppgift på hvad som enligt ofvan angifna grund belöper på hvarje landstingsområde eller stad; och torde det då böra åläggas Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, derest erforderliga medel icke redan blifvit af vederbörande landsting eller stadsfullmäktige för ändamålet anvisade, låta verkställa uträkning å hvad som för vederbörande landstingsområde eller stad belöper på hvarje bevillningskrona samt debitera och indrifva medlen i sammanhang med kronoskatterna under benämning: »bidrag till döfstumundervisningen», hvarefter medlen borde tillhandahållas skolstyrelsen.

§§ 10—12.

Eders Kongl. Maj:ts förslag innehåller i § 10 stadganden beträffande distrikt, som omfatta endast ett landstingsområde eller en stad, motsvariga de föreskrifter § 9 inrymmer beträffande distrikt, som omfattar flere kommunalenheter. Af denna anledning och då önskligt vore att, utan ändring i öfrigt af paragrafföljden i Eders Kongl. Maj:ts förslag, erhålla utrymme för ett, enligt Riksdagens mening, erforderligt nytt stadgande om att ledamöter i skolstyrelse och nämnd likasom revisorer må ega att, hvar af den kommun, som honom utsett, åtnjuta resekostnadsersättning såsom för landstingsmän är föreskrifvet, har Riksdagen ansett, att innehållet af § 10 bör flyttas till ett sjunde moment under § 9. Författningsförslagets § 11 torde då lämpligen blifva § 10 samt förslagets § 12 blifva § 11.

Sedan Riksdagen redan antagit, att skolstyrelse sjelf må utse ordförande, torde sista punkten i det kongl. förslagets § 12 kunna utgå. Med dessa förändrade anordningar blefve under § 12 plats för det nya stadgande, som nyss omförmälts.

§ 14.

Då det måste anses vara af synnerlig vigt, att de döfstumma barnen under sin lärotid vid skolan förvärfva sig tillräcklig arbetsskicklighet för att sedermera vid utträde ur densamma kunna försörja sig sjelfva och icke falla fattigvårdssamhällena till last, har Riksdagen ansett slöjden såsom

läroämne i skolan böra erhålla en något mer framskjuten plats än enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag. Riksdagen har för den skull velat, att i § 14 mom. 4, hvarest stadgande i berörda afseende förekommer, orden: »den intellektuella undervisningen derigenom ej lider intrång eller» skola utgå och momentet i stället erhålla följande lydelse: »Härförutom må lämpliga tider för lärjungarnes utbildning i handaslöjd och handtverk anvisas, dock så, att barnens krafter ej öfver måttan tagas i anspråk».

§ 17.

Denna paragraf innefattar en utförlig redogörelse för den plan, som vid de döfstummas undervisning bör följas. Då i § 16 redan stadgar hvilka undervisningsämnen skola i döfstumskola förekomma, torde de närmare föreskrifterna rörande undervisningen eller den s. k. läroplanen lämpligare böra ankomma på Eders Kongl. Maj:ts beslut och derigenom lättare undergå den jemkning, som af omständigheterna kan påkallas. Riksdagen har därför ansett, att i stället för den föreslagna § 17 bör införas stadgande, att vid döfstummas undervisning följes läroplan, som af Eders Kongl. Maj:t meddelas.

§ 20.

Med hänsyn till det jemförelsevis ringa antal skolor, inspektionen komme att omfatta, och de lätta kommunikationer, vårt land numera i allmänhet erbjuder, torde *en* person vara för inspektionens bestridande tillräcklig. Derigenom skulle ock, föreställer sig Riksdagen, den enhet i undervisningen befrämjas, som bör vara med en väl ordnad organisation af denna art förenad.

§ 50.

Huru önskvärdt ett snart genomförande af organisationen än är, har Riksdagen ansett, att tiden för öfvergången till de nya förhållandena bör, med hänsyn dertill att åtskilliga kommuner hittills icke gjort något för döfstumundervisningen, utsträckas något längre än hvad Eders Kongl. Maj:t ifrågasatt. Och har Riksdagen i sådant afseende funnit lämpligt, att intagningsklass skall inom hvarje skoldistrikt vara inrättad senast höstterminen 1892.

Efter § 52 torde lämpligen böra införas en ny paragraf af innehåll att de närmare föreskrifter, som för tillämpningen af denna lag kunna vara erforderliga, utfärdas af Eders Kongl. Maj:t.

Hvad Eders Kongl. Maj:t i förevarande proposition föreslagit angående anvisande af erforderliga medel för döfstumundervisningen och för organisationens genomförande, har icke gifvit anledning till någon erinran. Såsom ofvan är anmärkt, delar Riksdagen den mening, som i statsrådsprotokollet uttalats, nemligen att för åstadkommande af en väl ordnad organisation af döfstumundervisningen det är af vigt att mera omfattande distrikt komma till stånd och att således endast undantagsvis ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager, må utgöra ett skoldistrikt. Här af följer, att Riksdagen anser de af Eders Kongl. Maj:t föreslagna högre statsbidragen allenast böra tillkomma distrikt, som omfatta mer än ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltager.

På grund af hvad sålunda anförts har Riksdagen, som, på sätt ofvan är nämndt, funnit sig icke kunna bifalla Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition i oförändradt skick, för sin del antagit följande

L a g

angående döfstumundervisningen.

Skoldistrikt och skolstyrelser.

§ 1.

Med döfstumma, å hvilka denna lag är tillämplig, afses: 1) sådana, hvilkas döfhet är medfödd eller i den spädare åldern uppkommit, 2) sådana, hvilkas döfhet inträdt efter talförmågans fullständiga utveckling och som för stumhets förebyggande hafva behof af döfstumlärares handledning, samt 3) sinnesslöa döfstumma, som efter behörig pröfning befinnas mottagliga för undervisning i döfstumskola.

Å döfstumma, som tillika äro blinda, eger denna lag ej tillämplighet.

§ 2.

Landsting eller stadsfullmäktige i städer, som ej i landsting deltaga, skola föranstalta om undervisning åt de inom vederbörande landstingsområden eller städer befintliga döfstumma barn.

§ 3.

1. För ordnande af de döfstummas undervisning indelas riket i distrikt, omfattande: *1:a distriktet*: Stockholms stad, Stockholms län, Södermanlands län, Vestmanlands län, Östergötlands län, Norrköpings stad och Gotlands län; *2:a distriktet*: Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområden samt Jönköpings och Kronobergs län; *3:e distriktet*: Kristianstads län, Malmöhus län, Malmö stad och Blekinge län; *4:e distriktet*: Göteborgs och Bohus län, Göteborgs stad, Hallands län, Elfsborgs län och Skaraborgs län; *5:e distriktet*: Örebro län och Vermlands län; *6:e distriktet*: Upsala län, Kopparbergs län och Gefleborgs län; samt *7:e distriktet*: Vesternorrlands län, Jemtlands län, Vesterbottens län och Norrbottens län.

2. Kommer annan stad än de i mom. 1 nämnda att ej i landsting deltaga, skall sådan stad bibehållas vid det distrikt den förut tillhört.

3. På framställning af landsting eller stad, som ej i landsting deltaga, eger Kongl. Maj:t att i afseende å distriktens omfattning och antal vidtaga de förändringar, som af omständigheterna kunna påkallas, äfvensom medgifva, det må landstingsområde eller stad, som ej i landsting deltaga, för sig utgöra ett skoldistrikt.

§ 4.

För hvarje skoldistrikt skall finnas en skolstyrelse, som har sitt säte, der skolan eller dess hufvudafdelning är belägen.

§ 5.

1. Ledamöter i skolstyrelsen skola utses af vederbörande landsting och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga. Hvarje landsting och sådan stad väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för hvarje fullt tal af nittio tusen. Går ej folkmängden upp till nittio tusen, väljes dock en ledamot.

2. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter.
3. Skulle Kongl. Maj:t i särskildt fall förordna, att ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltagar, må utgöra ett skol-distrikt, väljer landstinget eller stadsfullmäktige ledamöter i skolstyrelsen till antal af minst tre samt suppleanter till lika antal som ledamöter.

§ 6.

Ledamöter och suppleanter i skolstyrelse väljas för en tid af fyra kalenderår. Hälften af antalet eller, om detta icke är jemnt, det antal, som är närmast under hälften, skall dock vid slutet af andra året efter det val första gången inom distriktet egt rum utträda efter lottning, som inom skolstyrelsen anställles.

§ 7.

1. Skolstyrelsen utser inom sig för hvarje kalenderår ordförande och vice ordförande.

2. Skolstyrelsen må ärende ej handlägga, der icke mer än hälften af ledamöternas hela antal är tillstädes; dock att, der ledamöterna endast äro tre, hela antalet bör tillstädesvara.

3. Äro både ordförande och vice ordförande förhindrade att inställa sig vid sammanträde, eger skolstyrelsen utse annan ledamot att för tillfället föra ordet.

4. Omröstning sker öppet och tillkommer hvarje röstande en röst. Äro rösterna å båda sidor lika delade, gäller den mening ordföranden biträder.

Val skall, der så äskas, förrättas med slutna sedlar. Mellan lika röstetal skiljer lotten.

§ 8.

Skolstyrelse tillkommer: att i enlighet med denna lag uppgöra skolreglemente, hvaraf ett exemplar insändes till ecklesiastikdepartementet, att till- och afsätta föreståndare och lärare, att handhafva skolans ekonomi, att öfvervaka undervisningen, att fastställa derfor nödig läs- och arbetsordning afvensom att vid hvarje läsårs slut till ecklesiastikdepartementet ingifva berättelse om döfstumundervisningens anordning och utveckling inom distriktet jemte sammandrag af räkenskaperna.

§ 9.

1. I distrikt, omfattande mer än ett landstingsområde, eller en stad, som ej i landsting deltagar, eger skolstyrelsen att utöfver hvad i § 8 blifvit stadgad besluta jemväl i öfriga frågor rörande döfstumundervisningen; dock att styrelsens beslut, der desamma angå anskaffande af erforderliga lokaler för skola eller skolas årliga utgiftsstat, underställas vederbörande landstings och stadsfullmäktiges pröfning.

2. Uppstå dervid olika beslut, skall frågans afgörande hänskjutas till en nämnd, till hvilken landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, för hvarje år väljer, efter folkmängden inom sitt område, en ledamot för hvarje fullt tal af trettio tusen. Går ej folkmängden upp till trettio tusen, väljes dock en ledamot.

3. På enahanda sätt väljas suppleanter till lika antal som ledamöter.

4. Denna nämnd sammanträder på kallelse af skolstyrelsens ordförande der skolstyrelsen har sitt säte; och bör minst halfva antalet af ledamöterna vara tillstädes, om giltigt beslut skall kunna fattas. Hvarje ledamot tillkommer vid omröstning en röst. Nämnden väljer inom sig med slutna sedlar ordförande, och, om vid detta val två eller flere erhålla lika och det högsta röstetalet, skilje lotten dem emellan. I öfrigt sker omröstning öppet; och äro dervid rösterna å båda sidor lika delade, gäller den mening ordföranden biträder.

5. Det belopp, som utöfver påräkneligt statsbidrag och öfriga för skolstyrelsen tillgängliga medel erfordras, skall af styrelsen fördelas på vederbörande landstingsområden eller städer i förhållande till deras folkmängd. Det åligger styrelsen att vid aflemnande af skolans utgiftsstat meddela vederbörande landsting eller stadsfullmäktige underrättelse om hvad sålunda på kommunen belöper.

6. Sedan genom sammanstående beslut af vederbörande landsting och stadsfullmäktige eller genom beslut af nämnden utgiftsstaten för skoldistriktet blifvit faststald, har skolstyrelsen att derom göra anmälan hos vederbörande Kongl. Maj:ts befallningshafvande med uppgift på hvad som enligt den i mom. 5 angifna grund belöper på hvarje landstingsområde eller stad; och åligger det Kongl. Maj:ts befallningshafvande att, derest erforderliga medel icke blifvit af landsting eller stadsfullmäktige för ändamålet anvisade, med tillämpning af den debiteringsgrund, som är stadgad i afseende å landstingsmedel, låta verkställa uträkning å hvad som för landstingsområdet eller staden belöper på hvarje bevillningskrona samt debitera och indrifva medlen i sammanhang med kronoskatterna under be-

nämning: *bidrag till döfstumundervisningen*, hvarefter medlen tillhandahållas skolstyrelsen.

7. I distrikt, omfattande allenast ett landstingsområde eller en stad, fastställes af vederbörande landsting eller stadsfullmäktige årligen utgiftsstat för döfstumundervisningen efter derom af skolstyrelsen afgifvet förslag. På landstinget eller stadsfullmäktige beror, huru vida åt skolstyrelse i sådant distrikt må öfverlemnas att besluta jemväl i andra än de i § 8 nämnda frågor.

§ 10.

Hvarje landsting eller stad, som ej i landsting deltagar, må för granskning af styrelsens förvaltning och räkenskaper årligen utse revisorer och suppleanter för dem, högst till det antal kommunen eger att välja ledamöter i styrelsen.

§ 11.

Revisorernas berättelse skall föreläggas vederbörande landsting eller stadsfullmäktige, och ega de hvar för sig att afgöra, huru vida ansvarsfrihet må meddelas eller, i anledning af förekomna anmärkningar, laga anspråk väckas.

§ 12.

Ledamöter af skolstyrelse och nämnd likasom revisorer ega att tillgodonjuta, en hvar af den kommun, som honom utsett, resekostnadsersättning såsom för landstingsmän är stadgadt.

Skolor.

§ 13.

1. Vid hvarje skola bör, derest densamma är ordnad för undervisning efter skilda metoder, finnas en linie för undervisning efter talmetod, en linie för undervisning efter skrifmetod och, der så erfordras, en för undervisning efter teckenmetod. Är skolan ordnad för undervisning efter talmetod allenast, skall densamma med hänsyn till barnens olika förmåga att tillgodogöra sig undervisningen indelas på särskilda linier.

2. För utrönande af barnens olika begåfning och anlag skall vid hvarje skola finnas en särskild intagningsklass, hvilken i skola, anordnad för undervisning efter skilda metoder, skall vara ettårig. I skola, ordnad för tillämpning af skilda metoder, skall i intagningsklassen alltid först talmetoden tillämpas. Endast de barn, som befinnas icke kunna lämpligen undervisas efter denna metod, hänvisas till undervisning efter de metoder, som användas å skolans öfriga linier. Till teckenlinien hänvisas endast de svagast begåfvade. Är skola anordnad för tillämpning af talmetoden allenast, är intagningsklassens uppgift att utröna, å hvilken af skolans olika linier barnet på grund af sin begåfning bör undervisas.

3. Af skolans föreståndare böra tid efter annan undersökningar anställas, på det att det må utrönas, huruvida barn må kunna öfverflyttas till annan linie än den, till hvilken det ursprungligen hänvisats.

4. Skola må anordnas med intagning af barn antingen årligen eller hvartannat år.

5. Skolans skilda linier äfvensom intagningsklassen må förläggas till olika platser. Särskildt bör tillses, att icke undervisningen å tallinien blir lidande derigenom att dess lärjungar obehörigen sammanföras med lärjungarne å de öfriga linierna.

§ 14.

1. Undervisningen skall fortgå fyratio veckor om året, derest icke skolans styrelse af särskild anledning finner skäl medgifva inskränkning till trettioåtta veckor.

2. Läsåret fördelas på en hösttermin och en vårtermin.

3. Den dagliga undervisningstiden för bokliga ämnen bör upptaga omkring fem timmar med tjenliga afbrott; egande emellertid styrelsen att för de yngsta lärjungarne något minska timantalet äfvensom att i öfrigt om läsetiderna närmare bestämma.

4. Härförutom må lämpliga tider för lärjungarnes utbildning i handslöjd och handtverk anvisas, dock så, att barnens krafter ej öfver måttan tagas i anspråk.

§ 15.

1. Lärokursen bör i allmänhet upptaga en tid af åtta år.

2. När lärjunge från skolan afgår, skall betyg öfver uppförande, flit, kunskaper och färdigheter honom af föreståndaren och vederbörande lärare meddelas.

§ 16.

Så vidt med hänsyn till de döfstummas bristande sinne är möjligt, bör i döfstumskolan meddelas undervisning i samma kunskapsämnen som i folkskolan och till ungefär samma omfattning. Undervisningsämnena i döfstumskolan vare alltså: modersmålet, välskrifning, kristendomskunskap, räkning, geografi och historia, naturkunnighet, teckning, gymnastik och handaslöjd samt trädgårdsskötsel, der lämpligt jordland härtill blifvit upplåtet.

§ 17.

Läroplan för de döfstummas undervisning meddelas af Kongl. Maj:t.

§ 18.

Vid hvarje termins slut anställas förhör och uppvisning med lärjungarne inför skolans styrelse. Om och när offentliga examina skola hållas, ege styrelsen att bestämma.

§ 19.

För att underhålla den döfstummes håg för kunskaper samt stödja hans religiösa och sedliga lif låte styrelsen sig angeläget vara att, i den mån omständigheterna medgifva, erbjuda utgångna lärjungar tillfälle att under någon vecka af året besöka skolan, då jemväl tillträde till H. H. Nattvard må kunna beredas dem, som det åstunda.

§ 20.

Att hafva inseende öfver döfstumskolorna samt vaka öfver deras ledning och utveckling förordnar Kongl. Maj:t en sakkunnig man, för hvilken särskild instruktion utfärdas.

Omkostnaderna för inspektionen bestridas af statsmedel.

Lärare.

§ 21.

1. Vid hvarje skola skall finnas föreståndare samt för öfrigt nödig lärarepersonal.

2. Två hvarandra närbelägna skolor inom samma distrikt må dock kunna under samma föreståndare förenas.

§ 22.

1. För att kunna antagas till lärare vid döfstumskola fordras, utom god fallenhet för lärarekallet, att hafva aflagt godkänd afgangsexamen vid det genom statens försorg anordnade seminarium för bildande af döfstumlärare.

2. För att kunna antagas till föreståndare fordras dessutom ådagalagd lärareskicklighet samt för öfrigt sådana egenskaper, som med afseende på föreståndarebefattningens särskilda beskaffenhet prövas vara nödiga.

§ 23.

1. Då föreståndare- eller ordinarie lärarebefattning vid skolan är ledig, skall kungörelse om ledigheten af skolstyrelsen införas tre gånger i den tidning, genom hvilken officiella meddelanden tillkännagifvas.

2. Tjensten sökes hos styrelsen; och bör sökande inom sextio dagar från ledighetens första kungörande i nämnda tidning till styrelsens ordförande ingifva sin ansökan, åtföljd af prestbetyg samt de intyg i öfrigt, genom hvilka han vill styrka sin behörighet till befattningen.

3. Förordnande för vederbörligen antagen föreståndare och lärare utfärdas af styrelsen utan lösen.

§ 24.

1. Extra ordinarie eller biträdande lärare samt de personer, som för undervisning i handaslöjd kunna vid skolan vara behöfliga, antagas och afskedas af styrelsen efter föreståndarens förslag.

2. Vårdare och tjänare vid skolan, enligt uppgjord stat, antagas och afskedas af föreståndaren.

§ 25.

Föreståndare åligger:

a) att för hvarje termin upprätta förslag till läs- och arbetsordning samt noga tillse, att densamma, sedan den blifvit af styrelsen fastställd, till alla delar iakttages; att leda undervisningen och så mycket som möjligt sjelf taga del deri; att nitiskt och i samverkan med den öfriga vid skolan anställda personalen vaka öfver lärjungarnes uppförande och flit samt eljest på allt sätt befrämja skolans ändamål;

b) att föra matrikel öfver skolans lärjungar, terminligen upprätta betygskatalog samt förvara dessa jemte skolans öfriga handlingar;

c) att i styrelsen föredraga undervisnings- och ordningsfrågor rörande skolan; egande föreståndaren, der styrelsen fattar mot hans uttalade åsigt stridande beslut, att i protokollet anteckna sin afvikande mening; samt

d) att biträda styrelsen i handhafvandet af skolans ekonomi.

§ 26.

1. Lärare, som ej tillika är föreståndare, vare skyldig att undervisa trettio timmar i veckan, utöfver hvilken tid hans undervisningsskyldighet må utsträckas endast, derest sjukdomsfall bland lärarepersonalen eller andra dylika omständigheter göra det nödigt och sådant billigtvis kan honom åläggas.

2. Härförutom åligger det lärare att, i den mån anordningarna vid skolan sådant fordra, tillse lärjungarne och främja deras utveckling äfven på de från egentlig undervisning lediga tider; och vare läraren pliktig att vid lärjungarnes undervisning och uppfostran iakttaga de råd och anvisningar, som af föreståndaren honom meddelas.

3. Lärare må icke, medan han innehar tjänst vid skolan, utan skolstyrelsens medgifvande egna sig åt annan verksamhet.

§ 27.

1. Vill föreståndare eller lärare blifva från sin befattning entledigad, ingifve ansökan till styrelsen; och ankommer det på denna att, derest afskedet begäres under pågående läsetermin, detsamma genast eller först vid terminens slut bevilja.

2. Skulle föreståndare eller lärare befinnas oskicklig till eller försumlig i förrättande af sin tjänst eller ådagalägga ett sådant uppförande, att han

ej bör vid densamma längre bibehållas, må styrelsen ega att, efter föregången, i dess protokoll intagen men fruktlös befunnen varning, honom från innehafvande befattning och aflöning skilja.

§ 28.

Sökande till föreståndare- eller lärarebefattning, som anser skolstyrelse hafva vid befattningens tillsättande olagligen förfarit, så ock den, som, på sätt i § 27 mom. 2 sägs, af skolstyrelse undfått varning eller blifvit från föreståndare- eller lärarebefattning skild, eger att öfver styrelsens beslut anföra besvär hos domkapitlet i det stift, inom hvilket skolan är belägen; och vare tid för besvärs anförande densamma, som för klagan öfver kyrkostämmas beslut är föreskrifven. Domkapitlets utslag må kunna i vanlig ordning hos Kongl. Maj:t öfverklagas.

Lärjungar.

§ 29.

Alla döfstumma barn i skolåldern skola till undervisning i distriktets döfstummskola inställas, så vida icke föräldrar eller målsmän, som sådant föredraga, enskildt sörja för undervisningen af dem, hvilka stå under deras målsmanskap; dock åligger det skolstyrelse att tillse, att den undervisning, barnen sålunda erhålla, i noggrannhet och omfattning hufvudsakligen motsvarar den, som i de offentliga döfstummskolorna meddelas; börande, om ett annat förhållande befinnes ega rum, skolgång åläggas barnen i skola, som af styrelsen anvisas.

§ 30.

1. Skolåldern räknas från och med det år, under hvilket barnet fyller sju år, och må dess skolgång ej uppskjutas längre än till det år, under hvilket barnet fyller nio år, derest icke sådant i följd af skolans anordnande med intagning allenast hvartannat år ovilkorligen påkallas, i hvilket fall ytterligare ett års uppskof må ega rum.

2. Barn är skolpliktigt under de åtta år, som följa efter dess intagning i skolan, derest barnet icke före denna tid inhemtat sådana kun-

skaper och nått den utveckling, att det anses böra från skolgång befrias, eller är så svagt begåfvadt, att dess fortsatta vistelse i skolan, efter inspektörens pröfning, anses vara utan gagn.

§ 31.

För att blifva i tillfälle att anordna och öfvervaka samtliga döfstumma barns nöjaktiga undervisning ege styrelsen att från hvarje till distriktet hörande församlings skolråd en gång om året, å tid som styrelsen bestämmer, bekomma fullständig förteckning på alla inom församlingen befintliga döfstumma under aderton år, äfvensom att i öfrigt erhålla de upplysningar, styrelsen kan finna erforderliga.

§ 32.

I den händelse föräldrar eller målsmän tredskas att efterkomma de föreskrifter, som, i afseende å de döfstumma barnens undervisning, i denna lag eller i enlighet med densamma af vederbörande skolstyrelse meddelas, skola de tredskande undergå varning af församlingens skolråd, som om verkställigheten deraf underrättar styrelsen genom protokollsutdrag. Blifver sådan varning fruktlös, må genom skolrådets försorg barnen kunna från föräldrar eller målsmän skiljas och på desses bekostnad öfversändas till skola, som af styrelsen anvisas.

§ 33.

1. För barns inträde i döfstumskola erfordras:

a) prestbevis, upptagande det döfstumma barnets ålder samt föräldrarnes stånd och vilkor;

b) skolbetyg, om den döfstumme förut bevistat skola; samt

c) läkarebetyg med särskildt yttrande om syn-, hörsel- och tal-organens beskaffenhet samt uppgift, huruvida den döfstumme lider af idioti eller af sådan sjukdom, som kan hafva en skadlig verkan på skolans öfriga lärjungar.

2. Derest målsman uraktlåter att till skolstyrelse ingifva nu omfördä handningar, åligger det skolråd att på styrelsens begäran desamma anskaffa och till styrelsen insända. Det åligger ock skolråd att tillse, att de döfstumma barnen å den tid, styrelsen bestämmer, vid skolan inställas.

Kostnader för döfstumskoleväsendet.

§ 34.

1. Utgifterna för undervisningen, lärarnes aflöning, lärjungarnes underhåll, anskaffande af erforderliga lokaler för skolan, skolmöbler, undervisningsmateriel och hvad i öfrigt för skolan erfordras bestridas af skoldistriktet.

2. Om bidrag af statsmedel till döfstummas undervisning är särskildt stadgadt.

3. Landsting eller stadsfullmäktige, hvarom här är fråga, ega för hvarje till landstingsområdet eller staden hörande, i dess döfstumskola intaget barn bestämna viss årlig afgift, med hvilken föräldrar eller målsman böra bidraga till en del af barnets *kosthåll* vid skolan. Sådana afgifter komma landstinget eller staden till godo såsom bidrag till betäckande af de i mom. 1 omförmälda utgifter. De barn, hvilkas föräldrar eller målsmän icke ega tillgång till afgiftens erläggande, böra genom fattigvårds-samhällets försorg härutinnan understödjas.

Döfstumlärares utbildning.

§ 35.

Med döfstumskola å Manilla bör, för bildande af lärare och lärarinnor för döfstumundervisningen, vara förenadt ett seminarium, der afgiftsfri undervisning meddelas åt dem, som önska anställning såsom lärare eller lärarinnor vid döfstumskolor.

§ 36.

Döfstumskolans föreståndare är tillika rektor vid seminariet. Honom åligger att ordna och leda arbetena vid seminariet samt sjelf meddela den viktigaste och ansvarsfullaste delen af seminariielevernas undervisning.

§ 37.

Skolans styrelse åligger att till lärare vid seminariet efter rektors förslag utse den eller dem bland skolans lärare, som dertill befinnas mest lämpliga.

§ 38.

Lärokursen vid seminariet beräknas till ett år och fortgår samtidigt med undervisningen i döfstumskolan.

§ 39.

Undervisningen vid seminariet, som är hufvudsakligen teoretisk, omfattar följande läroämnen och öfningar:

- a) öfverblick af döfstumbildningens historia;
- b) om döfstumheten, dess orsaker, beskaffenhet och verkningar;
- c) om döfstumundervisningens mål och anordning efter olika undervisningsmetoder;
- d) om åtbördsspråket, dess uppkomst, utveckling och användning vid undervisningen;
- e) om talverktygen samt sättet och ordningen för språkljudens frambringande;
- f) om undervisningsämnenas metodik;
- g) öfversigt af läroplanen för döfstumskolorna;
- h) om undervisningsmaterielen och dess användning;
- i) om döfstumskolas organisation och förvaltning samt de i riket gällande författningar om döfstumundervisningen; samt
- k) lektioner i döfstumskolans särskilda klasser.

§ 40.

För att antagas till elev vid seminariet fordras att hafva med goda vitsord aflagt afgangsexamen vid något statens seminarium för bildande af folkskolelärare eller lärarinnor, hvarjemte den, som icke omedelbart öfvergår från folkskolelärare- till döfstumlärareseminarium, skall förete betyg öfver sin verksamhet och sitt uppförande under mellanliggande tiden. Dessutom skall den sökande visa sig vara fri från fel i hörsel- och talorganen äfvensom stamning och läspning.

§ 41.

Intagning i seminariet sker vid läsårets början.

§ 42.

Efter afslutad seminariikurs och sedan elev af seminariets rektor erhållit intyg deröfver samt väl vitsordats för flit och uppförande, eger han att genomgå ett profår vid den döfstumskola, som honom af chefen för ecklesiastikdepartementet anvisas.

§ 43.

Elev är skyldig att, under så väl seminarii- som profårskursen, städe iakttaga ett stilla och sedligt uppförande samt för öfrigt ställa sig till efter rättelse de för den undervisningsanstalt, der han befinner sig, i allmänhet gällande eller af föreståndaren i särskilda fall meddelade föreskrifter.

§ 44.

Af föreståndaren för den i § 42 omförmälda döfstumskola erhåller eleven efter afslutad profårskurs intyg öfver ådagalagd praktisk skicklighet såsom döfstumlärare, med särskildt angifvande af hans lämplighet för lärarekallet efter tal-, skrif- eller teckenmetoden. Intyget bör tillika innefatta vitsord om flit och uppförande under profårskursen.

§ 45.

Med de elever, som genomgått sådan profårskurs, anställes afgangsexamen å seminariet vid vårterminens slut i närvaro af en eller flera af chefen för ecklesiastikdepartementet förordnade sakkunnige personer.

§ 46.

Afgangsexamen skall omfatta de läroämnen och öfningar, hvori undervisning vid seminariet meddelas, hvarjemte eleven bör författa en skriftlig uppsats öfver något till döfstumundervisningen hörande ämne samt dessutom aflägga undervisningsprof i döfstumskolan.

§ 47.

1. Betyg öfver afgångsexamen skall upptaga vitsord öfver den examinerades ådagalagda kunskaper och färdigheter i de ämnen, i hvilka undervisning vid seminariet åtnjutits, äfvensom öfver de i § 46 omförmälda prof.

2. Rektor skall, efter samråd med seminariets lärare, utfärda betyget, hvilket jemväl skall påtecknas af den eller de af chefen för ecklesiastikdepartementet utsedde sakkunnige.

§ 48.

Vid bedömandet af elevs kunskaper och undervisningsskicklighet användas vitsorden:

berömlig, med beröm godkänd, godkänd, försvarlig; och må, om så anses behöfligt, mellan betygen godkänd och med beröm godkänd användas vitsordet *med nöje godkänd* samt mellan betygen med beröm godkänd och berömlig vitsordet *med utmärkt beröm godkänd*.

Såsom betyg för flit användas vitsorden:

mycket god, god, mindre god;

och såsom betyg för uppförande vitsorden:

mycket godt, godt, mindre godt.

§ 49.

På framställning af vederbörande skolstyrelse anvisas i mån af tillgång medel till stipendier åt lärareelever.

Vid fördelning af dessa medel bör styrelsen iakttaga: 1) att stipendium tilldelas endast behöfvande elev, som ådagalagt god flit och godt uppförande; 2) att elev, som för inställelse vid anstalten fått vidkännas större resekostnader, må tilläggas högre belopp; 3) att elev, som vid anstalten tillbragt ett år, icke må för den tid, han derutöfver kvarstår, åtnjuta stipendium, derest icke sjukdom eller annan giltig omständighet föranleder till undantag, i hvilket fall han må kunna undfå stipendium ytterligare en termin.

Öfvergångsstadganden.

§ 50.

1. Har skoldistrikt träffat sådana anordningar, att intagningsklass, hvarom i § 13 mom. 2 förmåles, kan begynna redan höstterminen 1890 eller höstterminen 1891, skall inom samma distrikt skolpligtighet inträda i förra fallet för döfstumma barn, som äro födda år 1881, och i senare fallet för döfstumma barn, som äro födda år 1882.

2. Intagningsklass skall inom hvarje skoldistrikt vara inrättad senast höstterminen 1892, hvilket år skolpligtighet inträder för samtliga döfstumma barn, födda år 1883.

3. Efter det skolpligtighet sålunda börjat inom distriktet, skola å de döfstumma barnen, i den mån de uppnå skolåldern, tillämpas föreskrifterna i §§ 29—33.

§ 51.

Det distrikt, åt hvilket nuvarande allmänna institutet å Manilla kan komma att upplåtas, må tillsvidare, dock ej längre än till höstterminen 1894, ega att få de barn, för hvilkas undervisning distriktet har att ansvara, underhållna och undervisade å nämnda institut mot en årlig afgift af 300 kronor.

§ 52.

De döfstumlärare och lärarinnor, som vid denna lags utfärdande varit minst två år anställda vid döfstumskola, äro, så vida de genomgått hittillsvarande seminariet å Manilla eller aflagt folkskolelärareexamen eller examen, som berättigar till inträde vid universitet, behöriga till ordinarie lärarebefattning vid de blifvande döfstumskolorna.

På Kongl. Maj:t ankommer att, der ytterligare eftergift af de för vinnande af anställning såsom döfstumlärare i denna lag föreskrifna kompetensvilkor kan för någon före samma lags utfärdande anställd skicklig döfstumlärare finnas af omständigheterna påkallad, dylik eftergift på framställning af vederbörande skolstyrelse meddela.

§ 53.

De närmare föreskrifter, som för tillämpningen af denna lag kunna erfordras, utfärdas af Kongl. Maj:t.

Vidare har Riksdagen, i anledning af Eders Kongl. Maj:ts ifrågasvarande proposition, med uteslutande ur riksstaten af de under åttonde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag till allmänna institutet för döfstumma, 60,000 kronor, samt till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostningsanstalter för medellösa döfstumma och blinda barn, 50,000 kronor, till befrämjande af döfstumundervisningen beviljat ett förslagsanslag af 200,000 kronor, att på ordinarie stat uppföras; samt medgifvit att af detta anslag må utgå:

dels till uppehållande af döfstumskola, anordnad af skoldistrikt, omfattande mer än ett landstingsområde eller en stad, som ej i landsting deltagar, statsbidrag, för år räknadt med 250 kronor för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjuter underhåll, samt med 125 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn, och till uppehållande af annan döfstumskola, hvilken Eders Kongl. Maj:t finner vara deraf förtjent, statsbidrag, för år räknadt med högst 100 kronor för hvarje barn, som inom skolan eller på dess bekostnad åtnjuter underhåll, samt med högst 50 kronor för hvarje annat i skolan intaget barn;

dels ock till arfvode

åt inspektör	årligen högst kr.	1,500: —
till stipendier åt döfstumlärare-elever	» » »	3,000: —
» vård och undervisning åt sådana personer, som äro både döfstumma och blinda ..	» » »	5,000: —
» uppehållande af institutet å Manilla	» » »	60,000: —

samt till skoldistrikt, inom hvilka döfstumundervisningen på ändamålsenligt sätt anordnas, bidrag för en gång till upprättande af intagningsklass, hvilka bidrag af Eders Kongl. Maj:t bestämmas, men tillhopa för samtliga skoldistrikt ej må öfverstiga 18,000 kronor.

Stockholm den 15 maj 1889.

Med undersåtlig vörndnad: